

Södertörns högskola
Rektor

Juridiska avdelningen
Anna Sandström
BESLUT

2006-12-20
Reg. nr 31-2691-06

Anmälan mot Södertörns högskola angående högskolans hantering av avvecklingen av ämnena spanska, tyska, franska och ryska

Högskoleverket har understrukit vikten av att i tid informera sökande och studenter om förändringar i utbildningar och att studenter bereds möjlighet att avsluta sina studier i ämnen som upphör. Högskoleverket kan inte ha några synpunkter på om en högskolas beslut är ekonomiskt riktigt eller inte.

Anmälan

A A, B B, C C och D D ämnesansvariga för spanska, tyska, franska respektive ryska vid Södertörns högskola har i en anmälan begärt att Högskoleverket skall granska hur Södertörns högskola har hanterat processen att avveckla ämnena spanska, tyska, franska och ryska. De har anfört i huvudsak följande.

Hela beslutsprocessen har varit under all kritik. Berörd personal känner sig kränkt av den behandling som har pågått under ett och ett halvt år. Den 30 augusti 2005 beslöt styrelsen för Södertörns högskola att avveckla spanska, tyska, franska och ryska. Detta beslut togs på tvivelaktiga ekonomiska grunder, utan någon implementeringsplan eller någon diskussion. Det hade inte gjorts någon konsekvensanalys av beslutet och beslutet har ingen förankring inom akademien och bland studenterna. Utbildningens kvalitet kommer som en följd av detta beslut att drastiskt försämrats, tjänster kommer att försvinna och studenter kommer att sluta sina utbildningar. Dessa konsekvenser har inte beaktats. Vidare har inte det avtal som träffats med Stockholms universitet om att säkra den fortsatta språkundervisningen i aktuella studieprogram beaktats. Detta var en förutsättning för avvecklingen.

Den information som givits till berörd personal har varit obefintlig eller direkt missvisande. Väsentlig information om utbildningsplanering och deras anställningar har de fått ryktesvägen, via tidningsartiklar eller från kollegor vid Stockholms universitet. När de sedan kontaktat de ansvariga vid Södertörns högskola angående detta har uppgifterna dementerats. En tid senare har det alltid visat sig att informationen varit riktig. Dessutom har ledningen för Södertörns högskola publicerat felaktigt information angående skälen till avvecklingen.

BESLUT

2006-12-20

Reg. nr 31-2691-06

Sid 2

Alla de lärar- och studentrepresentanter som satt i styrelsen reserverade sig mot beslutet. 451 studenter har undertecknat en protestskrivelse. Sveriges universitetslärarförbund, SULF, har i protokollet från den centrala förhandlingen som slutade i oenighet, anmärkt att ”högskolans lärare och studenter inte givits tillfälle att delta i processen och påverka beslutet”.

Beslutet fattades med omotiverad brådska. Ett exempel på detta är att nämnden för humaniora, samhällsvetenskap och teknik så sent som den 30 juni 2005 beslutade att stoppa antagningen till fristående kurser för höstterminen 2005. Denna brådska drabbade de 297 personer som i första hand sökt språkkurser och de programstudenter som sedan fick läsa kurserna i små grupper som inte blev särskilt dynamiska.

Vidare har ledningen vid Södertörns högskola undanhållit information för studenterna. Studenterna fick till slut själva sammankalla ett möte med de ansvariga. Mötet hölls den 31 januari 2006 och först då inleddes en process med att säkra övergångskurser för de studenter som påbörjat utbildningsprogram där språk ingår.

Det finns ett avtal med Stockholms universitet om språkundervisning från och med höstterminen 2006 för de studenter som går en programutbildning vid Södertörns högskola. Detta avtal kom till stånd först i juni 2006, dvs. ett år efter styrelsens beslut om att lägga ned de här aktuella ämnena. De studenter som omfattas av avtalet får endast garantiplatser på vanliga språkkurser och inte ens detta omfattar alla program där språk ingår. Här finns ingenting kvar av den profil som gäller för programmen vid Södertörns högskola, dvs. en inriktning på fackspråk och kontrastiv kulturkunskap. De studenter som redan läser vid programutbildningar vid Södertörns högskola ska få gå övergångskurser. Dessa kurser kommer att finnas till och med höstterminen 2008. Men i och med att språklärarna försvinner från Södertörns högskola är det osäkert om dessa kurser kan komma att ges.

Södertörns högskolas yttrande

Högskoleverket har anmodat Södertörns högskola att yttra sig över vissa ställda frågor. Södertörns högskola har lämnat i huvudsak följande svar på verkets frågor.

Information om att avveckla ämnena spanska, tyska, franska och ryska

Utbildnings- och forskningsnämnden för humaniora, samhällsvetenskap och teknik (UFN-hst) beslutade den 30 juni 2005, efter förhandsbesked från rektorn om ett kommande styrelsebeslut, att stoppa intaget på fristående grundkurser i de aktuella ämnena. Dessa studenter fick därför ett antagningsbesked med information om att kurserna ställts in. Kurser på fortsättnings- och påbyggnadsnivå gavs under höstterminen 2005 och vårterminen 2006 i enlighet med tidigare planering för redan antagna studenter.

BESLUT

2006-12-20

Reg. nr 31-2691-06

Sid 3

Beträffande programstudenterna (inom språkinriktade utbildningar) som antogs höstterminen 2005 genomfördes informationen på olika sätt. I det program där nedläggningsbeslutet mest påtagligt berörde studenternas studiegång - språk, kultur och marknad (SKM) - fick samtliga antagna studenter förhandsinformation via ett personligt brev. En kopia av ett sådant brev har bifogats. I samband med introduktionsföreläsningen för dessa studenter medverkade dessutom dekanus för UFN-hst för att informera om den pågående processen. I övriga tre aktuella utbildningsprogram förmedlades information av respektive programansvarig i samband med kursstart.

Vidtagna åtgärder för att tillvarata studenternas intressen

Studenternas intressen har bevakats dels i sedvanlig formell ordning via ledamöter i högskolestyrelsen och UFN-hst, dels via formellt fastställda projektgrupper. Högskolan inrättade, efter beslut av rektorn den 25 september 2005, en central styrgrupp för den omställningsprocess som inleddes efter styrelsens beslut om att avveckla aktuella språk. I denna styrgrupp hade högskolans studentkår en ledamot. Styrgruppen beslutade därefter att tillsätta tre operativa arbetsgrupper med särskilda uppdrag. I arbetsgruppen för beredning av utbildningsfrågor ingick representanter för såväl studentkåren som för programmet SKM. Med utbildningsfrågor avsågs här framför allt det framtida samarbetet med Stockholms universitet inom program med språkutbildningar samt villkoren för redan antagna studenter att slutföra sina studier. Arbetsgruppen hade regelbundna möten under höstterminen 2005 och vårterminen 2006.

En central utgångspunkt för högskolans arbete med avvecklingsprocessen har varit att samtliga antagna studenter ska ges möjlighet att slutföra sin utbildning i enlighet med de utbildnings- och kursplaner som gällde vid antagningstillfället. Under hösten 2005 visade det sig svårt att få till stånd ett avtal med Stockholms universitet för att bereda studenterna i samtliga språkämnerna en möjlighet att avsluta sina studier vid universitetet. Högskolan beslutade efter samråd med studenterna att ändra ett beslut om att avveckla all språkutbildning från och med höstterminen 2006. Högskolan beslutade att senast till och med höstterminen 2008 ge samtliga planerade språkkurser för de studenter som antagits till SKM före höstterminen 2005.

Högskolan gick i mitten av mars 2006 ut med ett erbjudande om omtentamen under höstterminen 2006 till de 576 studenter som antagits under perioden höstterminen 2000 - vårterminen 2006 och som har kvarvarande restavgifter inom berörda språk.

För att driva den fortsatta språkutbildningen (inklusive resttentamina) inrättades den 1 juli 2006 en omställningsenhet med språklärare samt en utbildningssekreterare som utgör kontaktperson för de studenter som vill avsluta sina språkstudier.

BESLUT

2006-12-20

Reg. nr 31-2691-06

Sid 4

För att långsiktigt garantera tidigare studenters möjlighet att slutföra sina påbörjade utbildningar har ett avtal ingåtts med Stockholms universitet. Från och med den 1 januari 2008 skall Stockholms universitet erbjuda möjlighet till omtentamen för de studenter som före höstterminen 2006 antagits vid Södertörns högskola till språkstudier i franska, ryska, spanska och tyska inom program eller fristående kurser.

Studentintresset har, parallellt med arbetet i formella arbetsgrupper, främst kommit till uttryck i löpande stormöten. Under vårterminen 2006 hade berörda programstudenter möjlighet att möta ledamöter i arbetsgruppen för utbildningsfrågor en gång per månad för information och diskussion. Ledamöter i styrgruppen deltog också vid månatliga frukostmöten med den direkt berörda institutionen, Språk och kultur, där såväl personal som studenter fanns representerade. Därutöver har högskolans informationsavdelning löpande informerat om frågor rörande språkavvecklingen på högskolans hemsida.

Anmälarnas svar

Anmälarna har beretts tillfälle att yttra sig över vad Södertörns högskola uppgett och de har därvid anfört i huvudsak följande. Vid terminsstarten höstterminen 2005 avisades flera hundra sökande som hade ansökt om att läsa språk vid Södertörns högskola. De blev tvungna att i sista minuten ändra sina planer.

Högskoleverkets bedömning

Avgränsning av verkets prövning

Högskoleverket utövar tillsyn över universitet och högskolor genom att kontrollera att de lagar och regler som finns på högskoleområdet följs. Inom denna verksamhet har Högskoleverket till uppgift att värna om de enskilda individernas rättigheter i förhållande till högskolesystemet. I centrum står de sökandes och studenternas rättssäkerhet medan de anställda till viss del skyddas av bl.a. arbetsrättslig lagstiftning. Verket kan vidare inte överpröva lärosätenas beslut.

Högskoleverket utvärderar även kvaliteten i högre utbildningar enligt ett visst system. Kvaliteten på berörda utbildningar vid Södertörns högskola kommer att granskas inom detta system.

Beslutet att avveckla ämnena spanska, tyska, franska och ryska

Det är högskolan som ansvarar för att resurserna utnyttjas effektivt enligt 1 kap. 4 § högskolelagen. Det ingår inte i Högskoleverkets tillsyn att bedöma vilka beslut som i ekonomiskt hänseende är de rätta. Högskoleverket kan därför inte ha några synpunkter på Södertörns högskolas beslut att avveckla ämnena spanska, tyska, franska och ryska.

BESLUT

2006-12-20

Reg. nr 31-2691-06

Sid 5

Södertörns högskolas agerande mot personalen

Frågor som rör förhållanden mellan anställd personal vid en högskola och ledningen för denna högskola skall i första hand hanteras av de myndigheter som har dessa spörsmål inom sitt ansvarsområde. Högskoleverket finner att de synpunkter som anmälarna har framfört inte utgör skäl för verket att vidare utreda dessa frågor. De får i stället hanteras i enlighet med de regler som gäller för arbetsgivare och anställda.

Information till och vidtagna åtgärder för studenter och sökande

Södertörns högskola beslutade den 30 augusti 2005 att avveckla ämnena spanska, tyska, franska och ryska. Av utredningen har inte framgått annat än att studenterna på erforderlig sätt har deltagit i beslutsprocessen.

Av utredningen framgår att de studenter som till höstterminen 2005 hade sökt till fristående kurser i spanska, tyska, franska och ryska fick besked i juli 2005 om att dessa kurser inte skulle komma att ges. Högskoleverket konstaterar att dessa besked kom efter det att ansökningstiden gått ut, men innan de sökande antagits till sökta kurser. Inställda utbildningar kan orsaka stora problem för de studenter som har inrättat sig efter att börja läsa en viss utbildning. Högskoleverket anser att det inte är lämpligt att ett lärosäte i ett sådant sent skede avbryter en antagningsprocess och informerar om att kurser inte kommer att ges.

Vad gäller antagningen till de olika programmen med språkinriktning fick de flesta studenter först i samband med kursstarten vid höstterminen 2005 reda på att ändringar i utbildningen skulle ske. De studenter som skulle gå programmet *Språk, kultur och marknad* fick dock i juli 2005 brev med denna information. Högskolan har uppgett att studenterna på detta program var de som mest påtagligt skulle bli berörda av beslutet. Högskoleverket ser positivt på att Södertörns högskola på ett tydligt sätt gett information till de antagna studenterna. Det framgår emellertid inte av utredningen om de förändringar som skulle ske var av sådan karaktär att ändringar av utbildnings- och kursplaner för berörda utbildningar var nödvändiga. Det framgår inte heller om ändringar av dessa planer har vidtagits. Utbildnings- och kursplaner är rättsligt bindande dokument som skall ge studenter information om vad som gäller för en utbildning eller en kurs. Det är således av största vikt att sådana planer innehåller rätt information. Högskoleverket förutsätter därför att Södertörns högskola i rätt tid har vidtagit de nödvändiga ändringar i utbildnings- och kursplanerna som beslutet den 30 augusti 2005 medfört.

Högskoleverket vill även understryka vikten av att alla berörda studenter bereds möjlighet att slutföra sina studier enligt de utbildnings- och kursplaner som var gällande när respektive student antogs till utbildningen/kursen. Av högskoleförordningen framgår att det i dessa planer skall anges när en ändring skall börja gälla samt de övergångsbestämmelser och övriga föreskrifter som behövs.

HÖGSKOLEVERKET

BESLUT

2006-12-20

Reg. nr 31-2691-06

Sid 6

Högskoleverket vill även upplysa om att enligt 6 kap. 11 a § högskoleförordningen har en student rätt att genomgå nya prov vid minst fem tillfällen om högskolan har begränsat antalet tillfällen. Begränsningar av antalet prov skall anges i kursplanen. Ett ingånget avtal kan inte begränsa detta. Högskoleverket anser att om en kurs har upphört eller genomgått större förändringar bör det finnas riktlinjer för hur många tillfällen för omprov som skall medges och under vilken tid. Högskoleverket anser vidare att en student bör garanteras minst tre omprov under en tid av minst ett år efter den aktuella kursens upphörande (se rapporten *Rättssäker examination* (1998:39 R)).

Med dessa delvis kritiska synpunkter avslutas ärendet.

Detta beslut har fattats av chefsjuristen Eva Westberg i närvaro av verksjuristen Teresa Edelman efter föredragning av verksjuristen Anna Sandström.

På Högskoleverkets vägnar

Eva Westberg

Anna Sandström

Kopia till :

A A

B B

C C

D D